

Quan el vaig demanar, a la llibreria em van dir que en tenien 2 exemplars però que no els trobaven. Vaig deixar el número de mòbil i vam quedar que m'avisarien quan els haguessin localitzat. La tarda de la vigília de Nadal em van trucar: ja el podia anar a recollir.

És clar que no el trobaven, és un llibret minúscul! Però compte, com sempre, les aparences enganyen: *La presa*, publicada per Edicions de 1984 amb brillant traducció d'Albert Nolla, és una novel·la molt curta, sí, però segurament és de les més colpidores que he llegit.

En un petit poble japonès, “antic i rònc”, aïllat de la ciutat més propera (i del món) per una esllavissada que ha ensorrat el pont suspès per on passa el camí que els comunica, la Segona Guerra Mundial “no era més que l'absència dels nois del poble i, de tant en tant, l'arribada d'un comunicat oficial anunciant alguna mort al front.” És un poble on el més petit esdeveniment ja és tota una aventura que suposa trencar amb la monotonia d'una existència miserable: “no teníem cap moble. Els únics objectes que donaven un cert sentit al nostre humil habitatge eren l'escopeta del pare (...), les pells de mostela assecades i penjades a les bigues, i uns quants paranys de caça.” Però *Ōe* no es recrea en aquesta misèria, la descriu amb la precisió justa i necessària per crear l'entorn ideal pel que ha de passar.

I el que passa és un fet realment extraordinari: “L'avió que vam veure ahir s'ha estavellat aquestes nit a la muntanya –va dir ell-. Els homes han marxat armats a buscar els soldats que hi anaven.” L'ansietat i l'expectació “tan extrema que semblava que m'hagués de tornar boig”, de l'espera es converteixen en una por paralitzant quan veu els homes que escorten “la presa”, un soldat negre, únic supervivent de l'accident. “Em petaven les dents de l'emoció, la por i la joia que sentia; (...) ens vam somriure pensant en l'immens cop de sort que acabàvem de tenir”.

Però un cop passada la primera impressió, neix la curiositat i la necessitat de descobriment de l'altre. Un descobriment que el nostre narrador anirà fent dia a dia, encarregat com serà de portar-li el menjar. De la tensió i l'observació atenta i desconfiada anirà passant a la curiositat sincera, a l'afecte confiat. Però no anirà més enllà. La incomunicació és tan profunda que “la presa” és vista més com un animal de companyia que no com un altre humà: “Per a nosaltres, el soldat negre era un animal domèstic únic i meravellós, una bèstia prodigiosa.”

Quan se sent amenaçada, una bèstia es defensa i ataca, fins i tot a qui més afecte li ha mostrat. Després de la sorpresa per l'atac, tornen la desconfiança i la por i es trenca la màgia, també la innocència de la infantesa i la de l'aïllament de la resta del món: arriba de cop la maduresa i la comprensió del què suposa la guerra.

“En un instant m’havia acostumat a les morts sobtades, a l’expressió del rostre dels morts –a vegades trista, a vegades somrient-, tal com hi estaven acostumats els adults del poble.”